

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Holynban háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 Szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 17.

Tévtanok.

(K. Ö.) A német birodalmi gyűlés vámpolitikai tárgyalásai meggyőzhetnek mindenkit arról, hogy Németország egy tapodtat sem hajlandó engedni azokból a követeléseiből, melyeket az ismeretes vámtarifa tervezetben stipulált. Sőt arra lehetünk elkészülve, hogy egyes vámtételeket még fel is fog emelni.

Ez faktum, melyet semmiféle szóáradattal eltüntetni nem lehet. Ezzel a ténynyel szemben mi a kötelességünk? Kötelességünk a védekezés. Mert ha Németország állatainkat, árpánkat és faterményeinket kiszorítja a német piacokról, ezt az exportot vagy másfelé kell irányítanunk, vagy arról gondoskodnunk, hogy saját piacunk fogyasztó képessége emeltessék. Ezt legelőször is azzal érjük el, ha a keleti államok nyerstermény importját megnehezítjük, legalább abban a mértékben, mint azt Németország velünk teszi.

Ha ezt megtenni elmulasztjuk, önnön magunk alatt vágjuk a fát, mezőgazdaságunk végleges hanyatlása feltarolótathatatlanná lesz, adósságaink emelkedni fognak, iparunk fejlődésének alapját tönkre teszszük, szóval egész közgazdaságunk nem sejtett sinylődő sorsra fog jutni.

Ezek nem rémlátomások, sem ijesztgetések, hanem logikai következményei gazdasági életünk eddigi fejlődésének, mikor a gazdasági liberalizmus, melynek

mindenünket feláldoztuk, más eredményt nem tud felmutatni, mint válságos mezőgazdaságot, még válságosabb ipart.

Tanulni azonban a multból még sem akarunk. A Németországból jövő bajt kicsinyeljük, tudatlanságból vagy érdekpolitikából. Tévtanokat hirdetünk, melyek elámítsák a nemzetet. Közgazdasági közvélemény nincs, könnyű a nemzeti termelés védelmezőinek kicsiny csapatát meggyanusítani és elszigetelni.

Azt mondjuk, hogy azzal, hogy Ausztria az ipari, Magyarország a mezőgazdasági vámokat emeli, fejtetőre állítjuk a közgazdasági tanokat, mikor nem a fogyasztás, hanem a termelést tüzzük ki célul.

Hát először is abba semmiképp sem egyezünk bele, hogy Ausztria abban a mértékben emelje a vámtételeket, mint mi. Ausztriának eléggé kijutott már eddig is a vámvédelemből. Németország agrár-vámjaival a mezőgazdasági termelést sújtja, azzal nem adhatjuk vissza a kölcsönt, hogy az ipari vámokat emeljük, mely Magyarország iparfejlesztését teljesen Ausztria telhetetlenségének szolgáltató ki. Ha Ausztria velünk gazdasági közösségben akar maradni, úgy bele kell egyeznie *rekompenczió* nélkül az agrár-vámok telemelésébe, hogy ezzel nyersterményeink részére a közös vámterület fogyasztását biztosíthassuk, a mint hogy Ausztria már is háborítatlanul bírja Ausztria és Magyarország ipari fogyasztását. A nemzeti termelés védelmét mi másképp a közös vámterületen elképzelni sem tudjuk.

Azután micsoda beszéd az, hogy mi

az agrár-vámok emelésével a termelést tartjuk csupán szem előtt. Közgazdasági tanok szerint fejlett gazdasági kultúra mellett a fogyasztás lépést tart a termeléssel. A termelés növekedésével a fogyasztás emeléséről kell gondoskodnunk.

De hát ki gondol arra, hogy az agrár-vámok emelése a termelést tekintené öncélnak. A mezőgazdasági vámok emelése védelembe veszi a termelést azért, hogy a mezőgazdasági foglalkozás hasznosítható legyen. Másodsor, hogy az agrár-vámok védelme alatt intenzívvé fejlődhessék és harmadsor, hogy a nemzet 75 százalékanak fogyasztó képességét emeljük, mely nélkül magyar iparról sohasem lehet szó. A mikor tehát az agrár-vámok utján a termelést védelmezzük, tulajdonképpen a nemzet három negyed részének fogyasztó képességét akarjuk emelni.

A ki ilyen körülmények között a mezőgazdák kartelljéről beszél, mely a fogyasztók millióit kiaknázza, az vagy nem tud tiszta képet alkotni maának a termelés és fogyasztás kölcsönös egymásra hatásáról, vagy pedig a merkantilizmus érdekében hallatja hangját.

Egyikből sem kérünk. Tudatlanság és ámitás a nemzetek gazdasági romlását idézi elő.

Az utolsó ülés.

A képviselőház ma, december 18-án délelőtt tizenegy órakor ülést tart. Az ülés csak formális és legfontosabb tárgyát a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése képezi. Ez lesz a ház utolsó ülése az 1901. évben.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

»Ha mégegyszer gyermek tudnék lenni« . . .

Írta: Szabó Ilona.

Kinőttem az iskolapadjából meg a kurta szoknyácskából, sietve tűnök el az évek fejem felett s sleppes ruhámat bosszankodva húzom magam után, azért még mindig visszavágyom a fehérre meszelt iskolafalak közé, az édes gondtalansággal, lármával, pajkossággal telített levegőbe.

»Ha mégegyszer gyermek tudnék lenni! Mélyen sympathiálok avval az urral, ki e dalnak szövegét megírta. Ugy hallottam, őt nagyon fájdalmas ok inspirálta e kis költeményre, de hányan vagyunk, kik kisebb-nagyobb okok miatt ne óhajtottunk volna életünkben legalább egyszer újra édes-bohó, gondtalan gyermekké lenni.

Sohsem volt bennem semmi irigység mások iránt, csupán magamtól irigyeltem s irigyelni fogom tán még élek, az elfutott gyermekéveket. Azokat a kedves napokat, mikor nem volt nagyobb gond a másnapi leczkénél. Most már az élet leczkétet meg s ez mindenestre nagyobb fizikai és lelkiérőt igényel és óriás türelmet, hogy elvégre és megunva a dicsőséget, felhoz ne csapjuk alig érthető stilusban konstruált könyvünket.

Jól esik végig tekintenem a kedves évek egymásutánján s olyan boldognak látom magam az emlékezés távlatában, hogy valósággal a szívemből kitépettek érzem ez édes vágyódást: ha mégegyszer gyermek tudnék lenni . . .

Lehet, ha ama bizonyos misztikus, intenzív érzelem, ama szuverén hatalmasság alattvalója volnék, nem óhajtánám vissza a lehetetlent; de így, az ilyen édes szuverenitást kényszerűlten ignoráló függetlenségemben abszolút szabadsággal irányíthatom vágyaimat s ezek mindögal iránnyitatom mellett is leghálásabbak akkor, ha a gyermekévekig szállnak vissza. A siker-

telen vágyódásban legalább kárpótól az, hogy a visszaemlékezésben újra ott vagyok az édes, bohó gyermekkorban.

Ugy este, ha már elűnök a dolgok s szabad utat nyerve rohanvást szaladnak elő a zsarnok gondok: a mindennapi élet szürkeségét némiképp megszinesíti a gyermekkori reminisczenziák felelevenítése.

Az öregek máriásoznak, a kártya közé keverve a zsidóval együtt a család nemes passzióját is. A tőkász meghazudtolja flegmatikus pipázó portraitját: tüzes szenvedélyvel s mindig sikerrel vadászik, ki nem kerülhető sorsát édes anyám kezében szorongó félelemmel meghuzódva váró töktizesre. Apám a végzetes tőkász örökös tulajdonosa, nevetve, boldogan viszi haza estéről estére kiszemelt s mindannyiszor elcsipett áldozatát. Ez így megy évek óta, emlékszem rá a legtávolabbi időkből.

Közbe úgy el-elbeszélgetünk egy s másról, felújítva a régi időket. Az öregek jobban emlékeznek a gyerekek dolgaira, pl. hogy a nagylány milyen eleven, pajkos volt, mennyire

FÜCHSL TESTVÉREK

bornagykereskedő cég
 Nagyváradon,

Alapított 1850

tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy palaczkborai eredeti töítésben az alant felsorolt cégeknek kaphatók:

Kádár János, Fő-utca. Várnay Béla, nagypiacz-tér. Weiss Gyula, Szacsavay-utca. Hartmann Aladár, Gilányi-sor. Kiss Károly, (Janky A. utóda Szt. László-t.) Mandel Ede, Kert-utca. Stern Soma, Nagyteleky-utca. Rosinger Sámuel, Kossuth-u. Wagner és Luy, Bémer-tér. London J. Jakob, Szacsavay-u. Schönberger Herman, Zöldfa-u.

Elsőrendű asztali ó bor literes palaczkokban 45 krajczár (palaczkbetét darabonként 5 kr.)
 Pecsénye-, csemege- és gyógyborok megrendelésre lepalaczkoltatnak.

Telefonszám: 106

258 4-10

Telefonszám: 106.

A cég csak oly palaczkok tartalmáért szavatol, melyeknek címkéje, kupakja és dugója a cég fenti bejegyzett védjegyét viselik.

Hajdúvármegye új főispánja.

Megirtuk már, hogy gróf *Dégenfeld* József Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja beadta lemondását.

A lemondásnak két oka van: egyike az októberi orsz. képviselő választások, amelynél tulságosan sok felekezeti motívum merült fel s a vége véres utcai harc lett — másik a bizalmatlansági szavazat, amelyet a hiányos vagyonkezelés ügyében a közgyűlés a tanács ellen adott.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a lemondás elfogadását s utódjának kinevezését a következőkben:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére gróf *Dégenfeld* József, Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánját ezen állásától saját kérelmére felmentem és helyébe *bizáki Puky* Gyula itélőtáblai nyugalmazott elnököt Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánjává kinevezem.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Szell Kálmán s. k.

A párbaj ellen.

— Távirati tudósítás. —

Kossuthányi Géza táblai bíró a főváros törvényhatóságához indítványt adott be a párbaj ellen melyet szerdán fognak tárgyalni.

Az indítvány a következő:

Indítvány.

Mondja ki a közgyűlés, hogy a párbajt miut az egyéni becsület helyreállításának eszközt e célra alkalmasnak nem tartja s ennek igénybevételét, mint helytelen elítéli és a belügy-, valamint az igazságügyminiszterhez intézendő felterjesztés útján sürgősen kérelmezi, hogy a btkv. novellái módosítása útján a párbajt, mint különleges büntetendő eseményt tárgyzó fejezetet a btkvből egész terjedelmében kihagyja és terjesszen a törvényhozás elé olyan javaslatot, mely a párbajt a bekövetkezhető eredményhez képest, a testi egészségre vagy az élet elleni büntetendő rendelkezéseinek sulya alá sorolja, de

ezzel kapcsolatban a becsület védelméről szóló rende. kezéseket olyképen módosítsa, hogy kivételes és gyorsabb bírói eljárás által a sértettben bizalmat keltőn és szigorubb büntetések által megfelelő elégtételt nyújtson.

Az indoklás kiemeli, hogy a párbajlovagok orvítamadása ellen már semmiféle hely se nyújt kellő biztosítékot, sőt már a szabad véleménynyilvánítást is korlátozni merik.

Makkai mandátuma.

Maros-Tordamegye ákosfalvi kerületében, nagy feltűnést keltve, az 1901. évi október hó 2-án tartott választáson *Makkai* Zsigmond Kossuth-pártit választották meg képviselővé. A derék székelynek tudvalevőleg *Légrády* Károly szabadelvű párti volt az ellenjelöltje, de 68 szóval kisebbségben maradt. Választói megtámadták a *Makkai* mandátumát s a beadott petíciót tegnap tárgyalta a Kuria.

A petíció azt, hogy a »székely harisnyás« bejutott a parlamentbe, nem a szabad akarat megnyilvánulásának tartja s azt mondja, hogy az nem is lehet »nagy öröme és dicsősége a népek«. Nem pedig azért, mivel *Makkai* »vesztegetett és erőszakoskodott«, aztán a jelölése sem volt a törvénynek megfelelő. Föl is említi a vesztegetési eseteket: két-két koronát adott volna *Makkai* néhány választójának. Az erőszakoskodásról pedig a »kaczor«, ez a speciál székely késelő szerszám szerepelt. Emlegették a kaczort, emlegették, de nem használták.

A tárgyaláson, melyen *Vavrik* Béla elnököt és *Nagy* Sándor bíró az előadó, megjelent *Makkai* is. A védője mellé ült és szó nélkül hallgatta ellenfele előadását. Bármit mondott ez, egy arcizma sem mozdult meg. A kérvényező megbízottja dr. *Nagy* Dezső ügyvéd, a választás védőjeként dr. *Förstner* Gyula ügyvéd jelent meg a tárgyaláson, mely nagyszámu érdeklődő előtt pont tíz órakor vette kezdetét.

Dr. *Förstner* védő, két rendbeli alaki kifogást tett, de azokat a bíróság, mint valójában az érdemre tartozókat elutasította. Erre kezdetét vette az érdemleges tárgyalás.

Dr. *Nagy*, a kérvényező képviselője, három érvénytelenítési okra utal. Elsőben megnevez 3 választót, a kinek *Makkai* 2—2 koronát adott volna, hogy reá szavazzanak. De írása van arra, hogy 10 korona volt az. A mi az életveszélyes fenyegetéseket illeti a választáson, azokat maga *Makkai* vezette. Ettől megfélemlítve nem szavazott 38 választó, a kiket szintén megnevez. Kimutatja, hogy az érvénytelen szavazatok leszámítása után *Légrády*nak lenne 11 szónyi többsége. Harmadik ok: a törvénytelen jelölés. A bockamadarasi választók névjegyzékében ugyanis két *Makkai* Zsigmond szerepel s nem lett pontosan megjelölve, hogy melyik *Makkait* ajánlják jelöl. Azokon kívül, a mikre már a petícióban történik hivatkozás, újabb okiratokat mutat be arra nézve, hogy az említettek felül még több megvesztegetett, illetőleg megfélemlített szavazó volt. Számításba véve ez újabbakat is, *Légrády*nak már nem is 11, de 28 többsége lenne.

Most a részletekre tér. Feltűnést keltett, ugymond, hogy *Ákosfalván* meglepetésszerűen *Makkait*, az egyszerű földmivest választották meg. Beszéltek valami »uri tréfáról«. Valakinek nem sikerült magát jelöltetnie, tehát megtréfálni akarta a parlamentet és fölléptette *Makkait*.

Elnök: Ez nem tartozik ide!

— Helyes, abba hagyom ezt s áttérek arra a kiáltványra, melyet *Makkai* kibocsátott s a melyben *Légrády*t becsmérel. Allítja róla, hogy kiszípolozza munkáit és alkalmazottait, mind csak a »profit«-ért. Izgat tehát és pedig a vagyonos osztály ellen, miközben egyenesen azt mondja:

— Nem becsületes ember, a ki *Légrády*ra szavaz.

A választás napján, reggeltől estig, a bockamadarasiak mindenkit agyonütéssel fenyegettek. Tanuk erre a szentgeliczi választók és *Bede Job* budapesti hírlapíró. Az embereket »megkaczorolás«-sal fenyegették. Bemutat egy ilyen kaczort, afféle sarló-alaku kést. Már a bevonuláskor elállották az országutat és a *Légrády*-pártiakat kényszerítették, hogy hozzájuk szegődjenek.

— Vigyázzatok, a közlünk valóra szavaz-

szeregetett a fiukkal bigézni, télen iszonkodni, s rossz kedvében micsoda erélylyel tudta a házuk előtt lármázó gyermekhadat elzavarni, no meg aztán, ha szükség volt reá, valamelyik hős ifjut olyan alaposan elrakni, hogy a megvert vezér hangos sirással menekült a harcziás kis amazon veszedelmes büvköréből. A kézimunkában, meg tanulásban micsoda lázas szorgalommal győzte le megint versenytársait.

Tovább aztán; hogy a kicsi milyen tartozkodó, szegénylős volt, mennyire iparkodott az emberek köréből; óvodába sem akart menni a fiuk végett. No és a fehér kabát, meg a nyuszifejes muff! . . . Én Istenem, rém vagy csacsi lehettem minden kicsiségem daczára is! Milyen szívesen elviselném most a szép fehér kosztümöt, akkor meg a világeért sem akartam benne elmenni az iskolába. Minden reggel megfájt a szívem, mikor visszafójtott könnyekkel engedelmeskedtem a szülői akaratnak, szepegeve hagyván magamra huzogatni a meggyűlött ruhadarabokat. Lehorgasztott fejjel csak elértem az iskoláig, de az iskolajátóban megálltam és nem volt az a hatalom, mely bevitt volna a tanterembe, hiába volt a nővérem minden kapacitálása, a kedves nővérek beczégetése nem és nem! — kénytelen volt Anna mindannyszer leszedni rólam s bevinni saját tantermébe.

Ez érthetetlen s gyerekesen buta ellen-szenvem a szép ruhácska iránt onnan dotálódik, hogy egy reggel a templomunk előtt a havas uton roppantul sietve, élelem toppant egy

nagy bajszos bácsi, lehajolt hozzám, szemembe nézve megcirógatott s kimondta a szép ruhácskámra nézve végzetes szentenciát: Jaj, de szép kis angyalka! . . . Tele lett a szemem könnyel és sirtam minden vigasztalás ellenére keservesen. Hogy engem abba a ruhába — kicsufolnak . . . Beszélhetek aztán nekem, se-hogyse sikerült buta fejcskémbe begyömöszölni más meggyőződést, befészkelődött az oda kono-kul örökre. Lehet, ha ma hallanék ilyenforma nyilatkozatot, talán nem sirnék, de most is csak azt diskurálnám, hogy csufolódnak velem.

Ott kezdődnek az első büszkeségem, mikor Annát az elemi osztályok elvégzése után az Orsolya-zárdába iratták polgárba. Engem is átvittek oda és az édes jó Mater az első osztályt végzett szóvalan kisleánykát, mert az sikeresen megfelelt a rögtönzött vizsgálaira, a második osztály helyett a harmadikba irta be. Milyen boldog voltam én Istenem! — de büszke lenni akkor még nem tudtam, sőt azt a kis boldogságot is, amit önkénytelenül éreztem; olyan félve, csak ugy suttyomban mertem bevallani magamnak.

Akkor még nem tudtam helyesen felfogni ennek a dolognak a jelentőségét, de arra emlékszem jól, hogy roppant méltatlannak találtam magamat eme szép kitüntetésre s a legintenzivebb érzésem az a bátortalanság volt: vajjon meg tudok-e felelni a kívánalmaknak?

Az önbizalomnak rettenetes híjával voltam mindenkor s e hiányzó önbizalom ébresztette fel bennem az ambíciót és sarkalt folytonosan

kötelességeim becsületes elvégzésére. Ha olyan éheltetlen szerény csacsi nem vagyok, az önbizalom és ambíció nógatására ma biztosan nem itt állok.

No de még jobb így. Ellenkező esetben abba a szomorú helyzetbe jutok, hogy megfosztom egyik régi sympathikus collegámat ama kellemes erkölcsi érzéstől, hogy utitársnőjének reám vonatkozó kérdézkérdésére kedves főlény-nyel s enivaló fitymálással nyilt utczán szemembe vágja: Egy végzett preperendista! . . .

Nem lehetetlen, hogy e kedves megjegyzésben a »végzett« szócska kényszerű használata kissé bosszantotta szárnyarabocsátóját, nekem azonban mindenesetre roppant jól esett végzettségem nyilt elismerése. Egy kis argumentum ez is, hogy megdolgoztunk a kiérdemléséért. No de mindegy! . . . nem dicsőség odaig eljutni.

Tény, hogy az éheltetlen embereket is kerületi néha valamennyi kis élelmesség. Engem meg valósággal megszáll, ha ilyen jól irányított szép kis bombácskák repülnek felém: elkapom és selyempapírba göngyölgetve őrzöm a különlegességek fiókjában. Mert hát becses és hasznos az ilyen gyűjtemény is.

Istenem! hisz nem is tehetek róla, ha ugy fejen talál néha egy-egy talpraesett megjegyzés . . . Szegény csiga is minden vagyonával a hátán saját erejéből lassan czammog előre, óriási türelemmel, ezer akadályal küzd csekélyke erejével míg célját elérheti, — igen, ha valaki segít neki mondjuk egy nagyot lök

választások meg lettek támadva. A párt a törvényt megakarja tartani s levonják a tanulságot a mostani választásnál. Mindent megtesznek, hogy ne sikerüljön a választások tisztaságának megtámadása. Ezek a dolgok nehéz helyzetbe hozzák a megyei tisztikart. De nem akar rekriminálni. Elismerését fejezte ki a párt azon megyei hatóságoknak, akik betöltötték feladataikat. Másrészt sajnálatát és megbotránkozását fejezte ki a terrorizmus felett s mondja ki, hogy elvárja, miként minden terrorizáló kísérletet meghusit. Indítványozza, hogy valaki ilyen értelemben szólaljon fel — s tegyen indítványt a törvényhatóság előtt. (Helyeslés).

Telegdi József gróf Tisza Istvánt kérte fel, hogy a mai közgyűlésen szólaljon fel az elmondottak értelmében. (Éljenezés, helyeslés).

Gróf **Tisza** István a megbízást elfogadta s mivel más tárgya nem volt az értekezletnek, azt berekesztette.

Az árvák karácsonyja.

— A női választmány ülése. —

Az emberszeretet hatalmas jótéteményeivel szent Karácsony napján a szegény árvák részére is meghozza az örömet: a karácsonyfát.

A nagyváradi városi árvaház női választmánya tegnap tanácskozott e tárgyban s elhatározta, hogy az árváknak is állítanak fel karácsonyfát. Az ünnepély december 24-én délután 4 órakor lesz az árvaház épületében, amelyre az érdeklődőket szívesen látja az elnökség. Erre nézve különben az alábbi felhívást bocsátotta ki a női választmány elnöksége:

A mai napon tartott ülésünkben elhatároztuk, hogy a városi árvaházban elhelyezett árvák vigaszára, lelkük nemesítésére, a közelgő karácsonyi ünnep alkalmából karácsonyfát állítatunk fel. — Ezen törekvésünkben azonban számítanunk kell Nagyváradi város nemes szívű közönségére, arra a közönségre, a mely emberbaráti szeretetének, áldozatkészségének már több alkalommal oly kiváló tanujelét adta. Felkérjük tehát mindazokat, a kik az élet csapásaival oly korán megátogatott kis árvák lelki fájdalom enyhíteni óhajtanak, s hozzájárulni kívánnak ahhoz, hogy a közelgő karácsonyi ünnepen ők is érezzék a szeretet melegségét,

Mert oh keserű napok voltak azok! — s én oly gyakran valék beteg. Es bústam ilyenkor mindig, sajnáltam a napsugárt, levegőt, mit ellopnak tőlem, a virágot, mit nem láthatnak szemem. Szerettem volna a szívembe zárni őket, a természetet, a tavaszt örökké szívembe tartani. Oh, ha még lehetett volna nyugodtan pihenni! De a keserű medicina, az emelgetős teák, priznicz s mi egyéb veszedelem, rájuk gondolni se jó! Es én oly türelmes voltam mindenkor. Csak egyszer... — vajjon nem szid meg anyuskám, ha elolvassa? — jöttem ki a sodromból.

Nagyobb koromban már legtöbbször csak torokfájásban szenvedtem, de mindig lenyomtak az ágyba. Edes anyám meg büszkesen, pontosan hozta be minden este a forró gyógyteát. Eleinte megvárta míg bekanalazgattam unalmas lassúsággal, de aztán megunt és meguntam én is. Ezután ha behozta, mindjárt ki is ment s így éppen pompásnak találtam. Az első este a lelkiismeret szava még belém diktált néhány kanállal, hanem tovább sehogyssem akart stimmelni. Nem is kellett, hogy stimmeljen, mert rég azon gondolkoztam: hogyan fogom én azt a teát meg nem inni?!... Nehezen ment a megállapodás, de csak egy szempillantásba került s már a híres gyógytea az ágyam mellett testőrként álló magas délszaki növény tövét öntözte. A másik este már a lelkiismeret is hozzám szegődött: mély hallgatásban maradt, a tea pedig érintetlenül s egy kanál hija nélkül borult a szép növény tö-

részesüljenek egy kis örömben, — miszerint karácsonyfájukra, bármint és bármily csekély ajándékaikat küldjék el Bordé Károly árvaházi gondnok urnak a városi árvaházba.

A nemes szívű adakozóknak jótékony adományaikért, amely méltó jutalmát meg fogja találni az árvák öröm- és hálaérzetében, előre is köszönetet mondunk s egyszersmind a folyó hó 24-én Karácsony szombatján d. u. fél 4 órakor a városi árvaházban tartandó karácsonyfa-ünnepélyre az érdeklődőket ezennel meghívjuk.

Kelt Nagyváradi városi árvaház női választmányának 1901. év december 17-én tartott ülésében.

A női választmány nevében:

Ozv. **Des Echerolles Kruspér Sándorné**,
elnök.

Lukács Odön,
jegyző.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 18. Megyei gyűlés.
December 19. A Szt. László-egylet választmányi ülése.
December 19. Iskolaszéki ülés d. u. 3 órakor.
December 20. A vízvezetési és csatornázási bizottság ülése d. u. 3 órakor.
Január 8. Jogászbál a Kereskedelmi Csarnokban.
Január 25. Gyorsírók táncszestélye és hangversenye.
Február 8. Katholikus kör bálja.

* **A püspökök praeconizálása.** A karácsonyi konzisztóriumot, amelyre az új püspökök — köztük **Radnai Farkas** segédpüspök — praeconizálása volt kitűzve, decz. 16-án tartotta meg a pápa a bibornokok és a pápai udvar jelenlétében. A praeconizálás után a pápa beszédet mondott, melyben megjegyezte, hogy örvendetes dolgok helyett szomorú dolgokról kell beszélnie és fájdalmának ad kifejezést a házassági elválasról szóló törvényjavaslat fölött, mely az olasz parlament előtt van. A pápa hosszabban kifejtette, hogy a válás a katolikus tanítással ellenmondásban van és felhívta a bibornokokat, imádkozzanak Istenhez, hogy ily nehéz időben oltalmazza Olaszországot.

* **Tűz a Körözs-utcán.** Tegnap a hajnali órákban **Nagy** Károly tímármester körözs-utcai háztelkén levő istálló ismeretlen okból kigyulladt s teljesen leégett. Hogy nagyobb veszedelem nem történt, az egyedül a tűzoltóság gyors igyekezetének köszönhető.

vére. Ide vándorolt aztán minden medicina, míg egyszer ennek is beakonyult. Egy óriási fejfájásomra a doktor kivetített minden virágot a szobából és a szegény gyógyteák s medicinaiktól megbetegedett dől növény megszünt hervadó, száradó leveleivel testőrm lenni. Mikor utolsó útjára vitték, fájdalmas búcsutökintet vetek a növénytestet öltött türelme s cselzatos megjegyzést tettem közeli dús virágzására.

Nos? — tőlem nem kérdezte senki: megittam-e a teákat és gyógyszereket, viszont azt sem: miért haldoklik a szép déli növény. Avval az elvvel: csak akkor beszélj, ha kérdeznak, gyönyörűen el lehet takarni az ilyen szolidabb huuczuságot. Ha nagyon ráértem volna vele foglalkozni, azért bizonyos lelkifurdalást körülbelül éreztem volna, de a »Márványkeblűhöz«, a »Testelőtöltött erényhez«, »Hozzá« stb. fűzfapoémák, — pardon kedves tört reményű, azóta más pályára tért poéta urak! — a chemiai kísérletek phisice és érzelmileg, nem igen hagytak időt a hitványabb dolgokkal való bibelődésnek. A márványt tömöríteni és fényesíteni kellett, az erénytől lehellet is messze szálljon, az árnyékokat keresztüllépni vagy kikerülni, a fensterezők elől ablakot függönyözni, s így tovább. Miathogy ezek életbevágó fontos lényeges dolgok valának!... Így érleltük magunkat a vénleányságra.

De azért lássa edes mindig csak az az óhajom: »Ha még egyszer gyermek tudnék lenni!...«

* **A megye nagy napja.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága ma, szerdán, december 18-án tartja meg a téli közgyűlését. Tegnap már sokan jöttek be a megyéből s megnepezték a megyei székház és a Széchenyiszálloda környéke. Nagyobb jelentőséggel egyetlen tárgy se bir, de ez igen jó alkalom, hogy megbeszéljék a megyebizottsági tagok a december 30-iki általános tisztújítást. A tárgysorozatból közöljük a következőket:

Alispáni időszaki jelentés.
Igazolól választmány jelentése.
Kijelölöl választmány megalakítása.
Alispáni előterjesztés a közpénzek elhelyezése tárgyában.
Számunkérőszék jelentése.
Belügyminiszter leirata a megyei közkórház elmebeteg osztályának felépítésére felveendő 600.000 korona kölcsön tárgyában.

Alispáni előterjesztés ugyanezen ügyben.
Magyar Jelzálog Hitelbank ajánlata a fent jelzett 600.000 koronás kölcsönre.

Magyar Kereskedelmi bank ajánlata has n ügyben.

Belügyminiszter az általános tisztújítás elrendelése tárgyában.

Ugyanaz a központi választmány megalakítása tárgyában.

Ugyanaz a községi közig. tanfolyam hallgatók segélyezése tárgyában.

Ugyanaz a tisztviselők és egyéb alkalmazottak után igényelhető temetkezési járulékok megállapítása ügyében.

Ugyanaz a tanfelügyelői hivatalnak a megyei székháznál leendő elhelyezése ügyében.

Ugyanaz a m.-csékei szolgabírói lak ujjáépítése tárgyában.

Ugyanaz a II-ik transversalis ut kiépítéséhez való hozzájárulás tárgyában.

Ugyanaz a III-ik transversalis ut ügyében.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter köszönő levele a hozzá intézett üdvözlő feliratra.

Ugyanaz a Ludovikai Buthier-féle alapítványi hely betöltéséről.

Ugyanaz a honvéd főreáliskolai Szilágyi-féle alapítványi hely betöltése ügyében.

Ugyanaz a nagyváradi honvéd hadapródiskolánál levő alapítványi hely betöltéséről.

Biharmegyei jegyzői-egylet a nyugdíjzab. rend módosítása iránt.

Arad város a borfogyasztási adó tárgyában.

Közigazgatási bizottság Szt.-Jobb község 13000 kor. kölcsönének törlesztésére kivetett pótdadó elleni felebbezések tárgyában.

Ugyanaz a kórházi tisztviselők és egyéb alkalmazottak fizetésének felemelése tárgyában.

Alispáni előterjesztés a faiskolai tanfolyam tárgyában.

Biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi-egylet segély iránt.

Margittai j. fszb. a kétzi tűzkárosultak segélyezése iránt.

* **A Gabelsberger—Markovics gyorsírókör** választmánya és a bálai rendező-bizottság csütörtökön d. u. 1/6 órakor a főreáliskola tanácstermében gyűlést tart, melyen való részvételre felkéretnek a választmány tagjai, a rendező bizottságba eddig belépett urak és az **Eleven Gyorsíró Ujság** előadásában résztvevő írók és hírlapírók.

* **Két évi várfogság párbajért.** **Hildebrandt** főhadnagyot, aki párbajban agyonlőtte **Blaskovits** hadnagyot, két évi várfogságra ítélte az insterburgi hadtörvényszék. A főhadnagy meggyugodott az ítéletben s már meg is kezdte büntetése letöltését a glatzi börtönben.

* **Hangverseny, ev. ref. tanítónő képezdéré.** A nagyváradi ev. ref. egyház vezérémberei azon fáradoznak, hogy egy ev. ref. tanítónőképezdét állítsanak fel Nagyváradon. Ennek az alapjára január hó folyamán nagyszabású hangversenyt rendeznek. A hangverseny műsora még nincsen megállapítva.

* **A Pazmanium új igazgatója.** Mint az *Allg. Corresp.* jelenti, a győri püspökké ki-nevezett gróf Széchenyi helyébe a Pazmanium igazgatójává Dr. *Fischer-Colbrie* Agostont, az Augusztiuum tanulmányi igazgatóját, esztergomi kanonokot nevezték ki, aki helyét új év után elfoglalja.

* **Községek kárpótlása.** A magyar kincstár évenként bizonyos összeget fizet egyes községeknek és városoknak az általános italmérségi adó többletéből. A nagyváradon kívül a kövekező községek részére állapított meg ilyen kárpótlást: Báránd (190 kor 56 fillér), Hajdu-Bagos (77 kor. 70 fill.), Komádi (495 kor. 14 fill.), Méhkerék (102 kor. 76 fill.), Nagy-Szalonta (793 kor. 12 fill.), Zsadány (150 kor. 08 fill.)

* **A város csatornázása.** A vízvezetési és csatornázási bizottság december 20-án — pénteken — délelőtt 9 órakor *Bordé* Ferencz elnökölte alatt a városháza kis termében ülést tart. Ezen ülésen kerül felülbírálat alá a város csatornázására vonatkozó kiegészített tervezet és tárgyalás alá a vízvezetési bizottság által a vízvezetési csőhálózatnak az egész város területére leendő kiterjesztése tárgyában készített javaslat. A bizottság ülésén *Farkas* Kálmán műszaki tanácsos is jelen lesz.

* **Tolvaj csemeték.** *Homonnai* Margit 11 éves és *Klein* Czili szintén 11 éves iskolai tanulókat, a mint a Zöldfa-utcán ki akasztott holmik közül egy drb. sapkát és egy kőöt loptak, tetten érték. A rendőrség az iskolai igazgatóságot értesítette a csemeték lopásáról, hogy kellőleg megfenyíttessenek.

* **Leomlott uttest.** Utezáink állapotával annyiszor foglalkoztunk már, de elégszer soha nem lehet rámutatni azokra a mizériákra, amelyek állandóan veszélyeztetik a közbiztonságot s a szabad közlekedést. A városi mérnöki hivatalnál azonban vajmi keveset törődnek az utcákkal. Vízvezetési-(Kiskut)-utcán, a Potyka mellett, az uttest leomlott a mélységbe s már is istenkísértés ott járni akár gyalog, akár kocsival. A hatóság azonban még nem látta meg ezt a veszélyes helyet, amelyet már el kellett volna zárni. De hát várnak addig, amíg annyira elromlik az ut, hogy helyreállításra ezekbe kerülhetett volna pár száz koronával megmenthető lenne az utca. Az ilyen helyek ellenőrzése a rendőrség hatáskörébe is tartozik. Egy lámpát is állítottak ezen a részen fel, de betették egy zugba, ahelyett, hogy a másik oldalon állították volna fel azt a drága de rossz világítási eszközt.

* **Gróf Degenfeld kitüntetése.** O Felsőgróf *Degenfeld* József Hajduvármegye és Debreczen szab. kir. város főispánjának, ezen állástól saját kéreimére történt felmentése alkalmából buzgó szolgálatai elismerésül a *Ferencz József-rend középkeresztjét a csillaggal adományozta.*

* **Pásztorjáték Endrődön.** Karácsony első napján és december 29-én az endrődi Schiefner-féle (központi) r. kath. leányiskola növendékei a szegény iskolások imakönyv alapjára négy felvonásos pásztorjátékot: *Bellehem* című alatt adnak elő, előképekkel, ajándékok kiosztásával.

* **Kiskereskedők hangversenye.** A Nagyvárad és Biharmegyei Kiskereskedők Társulata 1902. január hó 4-én tartandó hangversenyére serényen folynak az előkészületek, az estély védnökeül sikerült a társulatnak *Huzella* Gyula kir. kereskedelmi tanácsos urat megnyerni. Az elnökség és intézőbizottságba pedig kereskedelmünk oly számottevő tagjait belevonni, hogy az estély sikere minden tekintetben biztosítva van. A meghívók a jövő hét elején küldetnek szét.

* **Fejérvári miniszter a Gerliczy baroneszek hangversenyéről.** Br. *Fejérvári* Géza honvédelmi miniszter unokái, a *Gerliczy* bárókisasszonyok, mint tudjuk, a minap *Szegeden* hangversenyt rendeztek jótékony célra s nagy sikert arattak. Ez alkalomból *Molnár* Jenő újságíró, a *Szegedi Híradó* belső dolgozótársaság részletesen beszámolt lapjában a baroneszek első nyilvános fellépéséről. Erre *Fejérvári* honvédelmi miniszter, akit figyelmessé tettek a közleményre, az alábbi levelet írta az említett újságíróknak:

Igen tisztelt uram! Nagy örömmel olvastam a *Szegedi Híradó* hasábjain megjelent cikket, amelyben unokáimnak a jótékony célú hangversenyben való közreműködéséről és ennek körülményeiről oly meleg hangszavakban megemlékezni szives volt. Nem kevésbé tölt el örömmel azon tudat, hogy unokáimnak sikerült a kitűzött feladat megoldásával a szegediek várakozását kielégíteni és hogy azon rokonszenven, melylyel *Deszken* lakó vőm családja Szeged iránt viseltetik, ez uton is kifejezést nyert. Fogadja, kérem, szives fáradozásaiért őszinte, hálás köszönetemet. Kiváló tisztelettel, Budapest, 1901. december 14. Báró *Fejérvári* Géza.

* **Jegyző választás.** Nagyléta községben megejtették a második jegyzői állás betöltését. A választásnál *Ács* Andor körül csoportosultak az előjáróság tagjai is őt választották meg aljegyzőnek.

* **Szerszámból pálinka.** *Kántor* Ferencz csavargó napszámos keresményét mindig száraz gégeje öntözésére fordította. Ha nem volt pénze — lopott s az eladási árból fedezte a korcsmai kontót. Tegnap is elég excentrikusan tett szert pénzre, csak hogy forró óhaját kielégítse. A *Kapuzinus-utca* sarkán ugyanis gazdátlan paraszt fogatot látott. Nem sokat gondolkodott, felkapott a szekerre s — le is ut fel is ut — meg sem állott az új honvéd laktanyáig. Itten kifogta a lovakat s leszedvén róluk a szerszámot értékesítette, a lovakat és szekeret pedig az utcán hagyta. Az eladott szerszám árából egy nagypiaczteri pálinkás boltban hozzálátott kiszáradt torka öblögetéséhez. Itt akadtak rá az időközben értesített rendőrök s fölön csipették a dárúdózó sipist. — *Maczata* Dánielné pedig örömmel vette újból gondozása alá a rendőrségre behajtott lovait és szekeret, melyet csak addig hagyott el, míg 4 pár csirkéjét a piacon eladni akarta, — s a rövid idő éppen elég volt *Kántornak* a tett elkövetéséhez, melyről száraz kenyeren és vizen elég ideje lesz elmélkedni.

* **A válópörök Párisban.** *Faguet* Emil párisi író konstatálja a *Revue* *Bleuben*, hogy Franciaországban két esztendő óta nagyon lepadt a válópörök száma. *Faguet* ezt két okból magyarázza. Az egyik ok, hogy Párisban minden divat legfeljebb fél emberöltőre terjed, vagyis annyi időre, hogy egy nemzedék ifjúsága első szakát éli és a második szakba nem lép. Akkor valami új badar divatot talál fel, a mely mindaddig tart, míg az a nemzedék olyan korban nem jár, mikor már senki sem törődik a divattal. Az ok talán helyes, de kifejtése nem, mert a nemzedékek egymás sarkába lépnek és a divat nem egy nemzedékhez fűződik, hanem több nemzedék szakadatlanul megújuló és lehanyatló sorához. A válópörök csökkenésének másik oka *Faguet* szerint az, hogy az emberek átlátták, hogy az elválás nem hozza meg a várt boldogságot. A válás nem használ semmit, mert a szerencsétlen házasságokban nagyon ritkán hibás csak az egyik fél, hanem mindkettő jellemében kell az okot keresni. Szerencsétlenségünk okozói magunk vagyunk, Szerencsétlenségünk okozói magunk vagyunk, vagy nagyon engedékenyek, vagy nagyon erőszakosak vagyunk. Tehát nem a válás segít rajtunk, hanem ha igyekszünk magunkat megváltoztatni. Nem házastársunktól kell elválni,

hanem hibáinktól. Az egyetlen orvosság, a mivel házasetünket meggyógyíthatjuk, a kitartás. A gyógyító ir neve megszokás és az emberi boldogság nem áll másból, mint ha egy bajt szerencsésen megszokunk. *Faguet* el- felel, hogy az irodalom is sokat tett a válópörök apasztására, mert már több, mint fél emberöltő óta a francia irodalom többnyire a válópör ellen való tendenciával van tele.

* **Vesztett kutya.** *Sárosi* Erzsébet napszámosnő 7 éves *Pista* fiát és 5 éves *Erzsi* leánykáját 3 nappal ezelőt saját kutyájuk megmarta. A kutya azután elkóborolt hazulról s azóta nem látták. Az esetről *Sárosiné* jelentést tett s miután nagyon valószínű, hogy a kutya vesztett volt, a rendőrség a megmárt gyermekeknek Budapestre, a *Pasteur-féle* intézetbe való szállítását rendelte el. Együttal intézkedett a vöröses szőru két hónapos eb keresése és ki-irtása iránt is.

* **Hol győztek az angolok?** A fumei Európa-kávéház egyik asztalánál egy angol ten-gerésziszt s egy magyar ember ülnek együtt. Az angol a Dél-Afrikába lovat szállítandó *Pinemere* hajó tisztje s nagy érdeklődéssel olvassa a *Times* aznap érkezett számát. Végre megszólal:

— Aoh, jó hírek...
— Dél-Afrikából? — kérdi a magyar.
— Yes! Győztünk az egész vonalon.
— ? ?
— A táviróvonalon.

* **Küzdelem az örülttel.** Hajmeresztő eset történt vasárnap éjjel a Mező-Laborczi *Homonna* felé robogó vonaton. Ezen a vonaton szállították *Hobek* *Kriszán* mezőlaborczi lakost, kit *Szatmárra* akartak vinni az örültek házába. *Hobek*en veszedelmes mérvben tört ki az örültség, ugyannyira, hogy köröyezete kénytelen volt megkötözni s úgy várták a hatósági intézkedést, hogy elszállíthassák. Végre szombaton megjött az engedély; a községi előjáróság egy kisbírót adott az örült mellé, ezen kívül vele utazott az örült legényfia is. Egy külön harmadosztályú kocsiiban helyezkedtek el, s azután a két kísértő — minthogy az örült csendes volt — enni kezdtek. Egyszerre csak hirtelen felugrott az örült, az egyik kezét kirántotta a kötelékből s torkon ragadta *Havaj* *Mihályt* s fojtogatta s végül a kezei közt lévő *Havaj* kisbíró magával rántva, kigugrott a robogó vonatról. Esés közben mind a kettő a vonat kerekéi alá került. *Havajnak* a lábát elvágta a vonat kerekéi, az örült embert pedig, a kit fia az ugrás közben vissza akart rántani, fejjel bukott le s azt derékon ketté vágta a vonat. A kalauzok rögtön megállították a vonatot s *Havajt* még élve, de eszméletlen állapotban szállították a legközelebbi állomásra. A vizsgálatot megindították annak a kérdésnek kiderítésére, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a mulasztás.

IRODALOM.

Vergődés.

Auer Istvánt nem kell bemutatnunk a közönségnek; ismerik az ő nevét mindenütt a hol a hirtelen fellendült katolikus szellemű irodalomnak barátai vannak. A katolikus irodalomnak egyik kiváló harczosa ő, a ki nemesak harczolci, hanem győzni is tud.

Vergődés című most megjelent költemény-kötete alkalmából azonban érdemes bővebben foglalkozni egyéniségével, írói értékével.

Nyolczvannégy rövidebb-hosszabb vers van ebben a rendkívül izlésesen kiállított kötetben. A 84 vers mindegyike egy-egy katonára, a melyek együtt a katolikus irodalomnak győzelmes seregét képezik. Győztek a modern dekadencia felett.

Ez a hivatása a modern katolikus irodalomnak. Tépt a gyomot s virágot ültetni helyébe. *Parlagon* hagyott területeket termékenynyé tenni. *Mocsárlég* helyett illatot hozai a költészet berkeibe. Szóval az irodalmat meg-nemesíteni.

S ennek a feladatnak Auer költeménye teljesen megfelelnek. Elolvastva őket, valami lelki megfeszítést, fölemelkedést érzünk. Szinte megbánjuk, hogy a dekadens művek olvasására annyi időt pazaroltunk, hiszen itt van egy kötet vers, tiszta katolikus szellemben megírva s mégis magas irodalmi színvonalon áll valamennyi. Lehet hát keresztényszellemben is érdemes és érdekes munkát alkotni manapság is, sőt Auer István kötete s Endrődi legutolsó könyvének példátlan sikere a tanú rá, hogy igazi érdemes munkát csak ebben az irányban lehet alkotni.

Természetesen az irány nem elég, ember is kell a gátra. Auer Istvánnak pedig határozott hivatása van a költészetbe. Akár Szent Mária-ról, akár meghatóan elszórt édesanyjáról, akár tövises életpályája ezerkeszervéről, apró örömeiről, muló szerelmeiről ír, mindenik versében van gondolat és találó külső forma.

Az első költemény mintegy mentegődzés (de büszke mentegődzés) azért, hogy Auer megtartotta német nevét s így lett magyar író. Nyelvében él a nemzet, nem nevében! Ez jelszava s e jelszónak is becsületet szerez verseivel: magyaros nyelvezete külön dicséretet érdemel.

Röviden: olyan kötet ez, a melyet érdemes minden irodalom-barátnak megszereznie. A belső érték mellett nem marad el a külső kiállítás sem. A Stephaneum-nyomda valósággal remekelt a kötet izléses s fényes és ujszerű kiállításával. Megrendelhető szerzőnél az Alkotmány szerkesztőségében Budapesten; ára 2 korona 40 fillér.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. törvényszék tanácsainak és bírának beosztása az 1902. évben.

A jogkereső közönség kényelmére közöljük a kir. törvényszéken 1902. január 1-én életbe lépő új beosztást.

I. Polgári, váltó, kereskedelmi és csődügyek tanácsa. Elnök: A kir. törvényszék elnöke. Helyettes elnök: Jelentsik István, kir. ítélőtáblai bíró. Előadó bírák: Mihályházy Kálmán kir. törvényszéki bíró, közpolgári és urbéri ügyek előadója. Pallay Jenő kir. törvényszéki bíró, a válóperek és gondnoksági ügyek előadója. Dr. Szentlélek Mészáros László kir. törvényszéki bíró, közpolgári ügyek előadója, Péter Gyula kir. törvényszéki bíró, közpolgári és kereskedelmi ügyek előadója. Kepes L. Miklós kir. törvényszéki bíró, váltó és közpolgári ügyek előadója. Böhm Jenő kir. törvényszéki bíró, kereskedelmi és csődügyek előadója. Hraball Ottó kir. törvényszéki albiró, hagyatéki és közpolgári ügyek előadója.

II. Polgári felebbezési tanács. Elnök: Jelentsik István kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes elnök: Péter Gyula kir. törvényszéki bíró. Rendes tanácsstagok: Gelata Géza kir. törvényszéki bíró, Nizsalovszky Endre kir. törvényszéki bíró. Póttagok: Péter Gyula kir. törvényszéki bíró. (kedden szavazó). Dr. Szentlélek Mészáros László kir. törvényszéki bíró, (hétfőn szavazó).

Polgári felebbezési tanácsjegyző: Bondray László irnok. Allandó helyettese: Szilárdy István irnok.

III. Telekkönyv. Előadó: Kiss András kir. törvényszéki bíró. Debreczeni József kir. törvényszéki bíró.

IV. Vádtanács. Elnök: A kir. törvényszék elnöke. Helyettes elnök: Pallay Jenő kir. törvényszéki bíró. Bírák: Dobozy György kir. törvényszéki bíró, a felebbezési ügyek előadója. Palánkay Károly kir. törvényszéki albiró, egyéb ügyek előadója. Kisegítő szavazó bíró: Böhm József kir. törvényszéki bíró.

V. Főtárgyalási tanácsok. I. Főtárgyalási tanács. Elnök: A kir. törvényszék elnöke. Helyettes elnök: Millye Gyula kir. ítélőtáblai bíró. Bírák: Dr. Csulyok Béla kir. törvényszéki bíró. Dr. Máthé György kir. törvényszéki bíró. Kisegítő bírák: Grám Sándor kir. törvényszéki bíró. Debreczeni József kir. törvényszéki bíró.

II. Főtárgyalási tanács. Elnök: Fassie Pál kir. törvényszéki bíró. Helyettes elnök: Dr. Csulyok Béla kir. törvényszéki bíró. Bírák: Grám Sándor kir. törvényszéki bíró. Hraball Ottó kir. törvényszéki albiró. Kisegítő bírák: Palánkay Károly kir. törvényszéki albiró.

VI. Büntető felebbezési tanácsok. I. tanács. Elnök: A kir. törvényszék elnöke. Helyettes elnök: Millye Gyula kir. ítélőtáblai bíró. Bírák: Dr. Csulyok Béla kir. törvényszéki bíró. Dobozy György kir. törvényszéki bíró. Kisegítő Grám Sándor kir. törvényszéki bíró. II. tanács. Elnök: Millye Gyula kir. ítélőtáblai bíró. Bírák: Fassie Pál kir. törvényszéki bíró a tanácsban elnökléssel is megbízva. Dobozy György kir. törvényszéki bíró. Kisegítő: Grám Sándor kir. törvényszéki bíró.

VII. Esküdtbírószág. Elnök: A kir. törvényszék elnöke. Helyettes elnök: Millye Gyula kir. ítélőtáblai bíró. Bírák: Dr. Csulyok Béla kir. törvényszéki bíró, Debreczeni József kir. törvényszéki bíró. Kisegítő: Kepes L. Miklós kir. törvényszéki bíró. Dobozy György kir. törvényszéki bíró.

VIII. Vizsgálóbírószág. Vizsgálóbíró: Ember Géza kir. törvényszéki bíró. Vizsgálóbíró helyettes Nizsalovszky Endre kir. törvényszéki bíró. Kirendelt albiró dr. Thury Endre kir. törvényszéki albiró.

Esküdtbíróági ülészek. A m. kir. igazságügyminiszter urnak 24644-99. sz. alatt kelt rendelete folytán a következő ülészekok állapították meg: Január hóban 20-31-ig. Február hóban 17-28-ig. Március hóban 17-29-ig. Április hóban 21-30-ig. Május hóban 20-31-ig. Június hóban 16-30-ig. Szeptember hóban 15-30-ig. Október hóban 20-31-ig. November hóban 17-29-ig.

TANUGY.

Iskolaszéki ülés. Nagyvárad város községi iskolaszékének tek. tagjait tisztelettel kérem, hogy a f. hó 19-én d. u. 3 órakor a városháza nagytermében tartandó rendes havi gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1901. december 17-én. Hegyesi Márton, elnök.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR

Szerda: Bajazzók s Parasztbecsület, páratlan szünetben Alberi Werner vendégszereplésével.

Csütörtök: Vadászok.

Péntek: Bolond.

Szombat: Bolond.

Liliomfi.

A magyar bohózatok atyja és mindez ideig egyetlen hosszabb életű képviselője nagyobb érdeklődést is megérdemelt volna a közönségtől, mint a mielőben tegnap részestül. A bérlőkön kívül alig volt más a színházban, a mi Szigligeti-estén a Szigligeti-színházban jellemző a színházlátogató közönség távollevő részére.

Ugyancsak Liliomfi megérdemelt volna egyes szereplőktől legalább is jobb szereptudást. Ha régi darab is, ha nincs is benne pikantéria, de van benne egész sereg magyar alak, a melyek művészi feldolgozása méltó célja lehet minden színész becsvágyának. De persze csak akkor, ha kellően van a szerep kiosztva. Erről szólván, semmi esetre sem volt jó gondolat Mariska szerepében Kulinyi Mariskát felléptetni. Nagy is még neki ez a szerep, nem is vág az ő szerepkörébe, nem csoda hát, ha egyetlen szava, egyetlen mozdulata sem volt megfelelő. Nem őt gáncsoljuk, nem ő

a hibás, hanem a ki a szerepet neki adta. Hogy az ambícióra térjünk, máskor több ambíciót láttunk Bogdár Jánosban (Kányai); most csak a sugónak volt csendes visszhangja. Igazi igyekvést láttunk Bérczinél (Szelleffi) és Patakynál (Liliomfi); nekik volt is sikerük. Különösen Bérczi kacagattatta meg folytonosan a közönséget, ha néha el is ment a bohózati tulzás legvégső határáig. Igen ügyesen játszott és énekelt Orley Flóra, a kinek énekbéli támogatására Pintér (Gyuri) alaposan rászorult. A mennyire kellemesen hatott Pintér kitűnő komikus játéka, épp oly kinosan hatott egy-egy hamisba csuszott hangja a bús magyar dalokban. Miért nem próbálja elégszer? Kár a szép sikeren ilyen aprósággal rontani.

Sok derűtséget keltett hallatlanul torzított maszkiájával Göncziné (szolgáló). Elég jó volt Füredi, Krasznay Andor, Benkő Jolán és Dési.

Legtöbb tapsot (és leglelkesebbet) azonban a 37. gyalogezred zenekara kapott a kitűnően előadott magyar dalokért. —r.

Nagyvárad megint kicseppent.

Határozottan nincs szerencsénk a mi fényesen felépített és fényesen berendezett színházunkkal. Ha a magunk erejéből fenn nem tudjuk tartani, bizony fejünkre omlik minden fényével együtt.

Nyáron Nagyvárad még nem képes a télen itt működött társulatot fenttartani. Minthogy így a színészet állandósításáról nálunk egyelőre szó sem lehet, alkalmas nyári állomást kellene keresni a társulat számára, ha lehetne találni.

Csak hogy az a baj, hogy nem lehet. Egyik szép terv a másik után megy füstbe. Micsoda gyönyörű gondolat volt az, kiküldeni a nagyváradit társulatot Erdélybe, hadd hirdesse ott a magyar művészet diadalát a nemzetiségek között! Nem lett belőle semmi. Aztán kiszemeltük egyik nyári állomásnak Békés-Gyulát. Abból sem lett semmi. Most vesszük az értesítést, hogy a békésgyulai Eckel-színházat, melyre dr. Janovits Jenő szegedi, Somogyi Károly nagyváradit, Komjáthy Béla debreczeni és Zilahy Gyula aradi színigazgató pályáztak, egyhaagu szavazattal Zilahy Gyula kapta meg.

Nagyvárad tehát megint elesett egy jó nyári állomástól. S mikor azt látjuk, hogy körülöttünk minden társulatnak van már nyári állomása, a saját érdekünkben óhajtnék, hogy társulatunk is valamire való nyári állomást szerezzen. Mert a téli előadásokra nem csekély befolyással van az a körülmény, hogy a társulat pl. Maros-Vásárhelyen működött-e a nyári folyamán, vagy pedig Bodonos-patakon és Kájászó-Szent-Péteren?

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irta: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné Korányi Ilona.

— Az imént mondtam éppen, hogy rég kitaláltam érzelmeit, volt tehát időm a meggondolásra. Válaszom ennél fogva érett megfontolás, régi elhatározás kifejezése.

Maszko hangja keményen csengett, a midőn így szólt:

— Pedig azt véltem, hogy bánásmódja följosított arra, hogy iménti kérésemet nyilvánítsam, a melyet, sajnos, oly büszke könyörtelenséggel utasít vissza!

36.—, mész 1.90, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 25.—, köles 10.80 repce —, dió 40.—, mogyoró —, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 24, szalonna 1.12, sertés-hus —.96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog hagyma 50, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. büköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Marha ártáblázat 1901. decz. hó 17-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 620-710, egy pár másodrendű jármás ökör 520-590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250-500, 1 drb fejős tehén 100-230, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160-250, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120-180, 2 drb. veres borju 30-48, 1 drb. fél éves borju 40-56, 1 drb egy éves borju 46-74, két éves borju 68-200, 1 drb hizott sertés 74-130, 3 ár fél éves 32-38, 1 pár egy éves sertés 42-68, 1 pár két éves sertés 74-110, 1 drb igás ló 160-240, 1 pár ökörbőr 40-52, 1 pár tehénbőr 26-36, 1 pár bojubőr 10-22, 1 pár lóbőr 10-20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi decz. hó 17-ről. Tiszta buza körülbelül 700 hltr, kétszeres buza 120 hltr, rozs 240 hltr, árpa 90 hkl, zab 220 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 430 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 340 drb, félhizott 320, sovány 85, süldő 240, malac: 174, hizott marha 23, jármás ökör 185 fejős tehén 150, borju 120, bivaly —, juh és kecske 52, ló 199.

Kelch és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Értéktőzede

Budapest, decz. 17.

Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Allamvasut	624 50
Rimamurányi	4 6
Magyar jelzálog	483
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Határidők.

Budapest, decz. 17

Buza októberre	7 84
Buza áprilisra	8 80
Tengeri	5 14
Rosz okt.	6 69
Zab ápr.	6 98
Káposzta, repce, ang.	

Hivatalos arfoizások

a budapesti áru- és értéktőzeden 1901. decz. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118 70
Magyar koronajárdék	94 10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	121 85
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	100 70
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119 —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	93 25
Italmérési jog megváltási kötvény	100 15

Horvát-szlavónföldterhermentési kötvény	93 50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	177 50
Tiszszabályozás s szeredi sorsjegyek kölcsön	146 50
Osztrák járdék papirban	98 85
Osztrák járdék ezüstben	98 80
Osztrák járdék aranyban	118 90
Osztrák korona járdék	95 75
Osztrák államsorsjegyek	141 50
Osztrák magyar bank részvény	15 95
Magyar hitelbank részvény	667 50
Osztrák hitelintézet részvény	653 50
Párisi vista	95 22
30 frankos arany (Napoleon'or)	14 05
Németbirodalmi márka	117 17
London vista	239 80
20 márkás arany	23 4

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

**Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!**

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

N gyvárad, Szt. László-tér.

225-0-140

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hirdapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
g y á s z l a p o k
síb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.